

Nikolaj Hartung Kjærby's prædiken 21. søndag efter trinitatis

Taler

Nikolaj Hartung Kjærby
Præst

Dato

24. oktober 2021

Sted

Sct. Klemens og Hasle Kirker

Omstændigheder**Prædikentekst**

Johannesevangeliet kapitel 4, vers 46-53

1

Den kongelige embedsmands søn: En troende kommer til tro

Fra tid til anden dukker der hjerteskrærende beretninger op på de sociale medier om små børn der er uhelbredeligt syge af cancer eller en anden djævelsk sygdom. Anliggendet er som regel at der skal samles penge ind til en dyr behandling i udlandet, fordi det danske sundhedssystem har måttet give fortabt. Det er svært at holde tårerne tilbage (i hvert fald for mig) når jeg læser om hvordan familierne selv har solgt både hus og bil og smykker for at spare de astronomiske beløb sammen som det koster at få den sidste nye behandling på et amerikansk privathospital, men alligevel er nødt til at bede fremmede om hjælp fordi der stadig mangler en halv million. Især gør det ondt fordi det er så let at sætte sig i deres sted: Når ens barns liv står på spil, er det vigtigere end alt andet. Så meget større er tragedien i de tilfælde hvor den dyre, eksperimentelle behandling viser sig ikke at være nok til at redde barnets liv.

Det er altså ikke svært at forstå hvorfor den kongelige embedsmand i dagens tekst øjeblikkeligt tilbagelagde de 30 kilometer fra Kapernaum til Kana da han hørte at Jesus opholdt sig dér. Det eneste der kan være svært at forstå, er hvorfor han mente at Jesus kunne hjælpe hans søn, men man må formode at han har hørt rygter om andre mennesker der var blevet helbredt af Jesus. Under alle omstændigheder må vi gå ud fra at han har haft en tro på at der i hvert fald var en chance for at det kunne nytte at henvende sig til Jesus.

Det svar som Jesus giver embedsmanden, er temmelig overraskende, og jeg er ikke sikker på at jeg selv forstår det: "Hvis I ikke får tegn og undere at se, tror I

ikke.” Under alle omstændigheder demonstrerer den fortvivlede far straks at han i hvert fald ikke er inkluderet i det ”I” der ikke tror, medmindre de får tegn og undere at se, for selvom Jesus ikke opfylder hans bøn om at komme med til Kapernaum og lægge sine hænder på den syge dreng, men blot siger: ”Gå hjem, din søn lever”, så læser vi at ”Manden troede Jesus på hans ord og gik”. I modsætning til Na’aman, som vi mødte i dagens første læsning, der reagerede med vrede på profeten Elisas besked til ham om at gå ned og bade sig i Jordanfloden, tog embedsmanden umiddelbart Jesus på ordet, og teksten bruger endda ordet ”troede”.

I det lys kan tekstens sidste sætning godt virke overraskende: ”Og han og hele hans husstand kom til tro.” Hvad skal det sige? Har vi ikke lige hørt at manden *allerede* troede på Jesus? Hvordan kan han så komme til tro? Der står jo ikke ”hans husstand kom også til tro”, men ”*han* og hans husstand kom til tro”. Det græske ord der oversættes med ”kom til tro” er endda nøjagtig det samme som det der bruges i sætningen ”Manden troede Jesus på hans ord og gik”, nemlig ordet *episteusen*. Den eneste mulige forklaring er at det græske ord ikke har præcis den samme betydning i de to sætninger – en forklaring som de danske oversættere også lader til at hælde til, eftersom de har valgt at oversætte det med henholdsvis ”troede” og ”kom til tro”. Vi står altså med et interessant eksempel på at en troende mand kom til tro!

Men hvad er så forskellen på de to forskellige slags tro? Ja, den tro som embedsmanden udviste da han ”troede Jesus på hans ord”, var tydeligvis en tro på at Jesus havde ret når han sagde: ”Din søn lever!” Men i sig selv havde den tro ikke nødvendigvis nogen konsekvenser for hans liv. Var det blevet ved dén tro, ville Jesus ikke have fået nogen anden rolle i hans liv end ”den mirakelmager der helbredte min søn da han var dødeligt syg”. Det ville han naturligvis have været Jesus evigt taknemmelig for, og hvis Jesus havde bedt ham om en tjeneste til gengæld, den være sig nok så stor, ville han selvfølgelig have gjort det. Det giver god mening – hvis nogen reddede *min* søns liv, ville det også hensætte mig i en enorm taknemmelighedsgæld. Men der ville trods alt være grænser. Lad os for eksempel forestille os at en person der havde reddet min søns liv ved hjælp af, hvad skal vi sige, en speciel massageteknik eller en form for naturmedicin som jeg ellers havde været skeptisk overfor – lad os sige at han fandt på at stifte en sekt og udråbte sig selv til at være guddommelig og verdens frelser, og at han opsøgte mig og sagde: ”Hey, jeg reddede jo din søns liv, så nu må du også blive en del af min sekt og hjælpe mig med at overbevise mennesker om at jeg er deres

Gud og frelser!” I den situation tror jeg nok at jeg ville sige: ”Ved du hvad, jeg er dig evigt taknemmelig for at du reddede min søn, men nu virker det til at du har fået storhedsvanvid, og du skal altså ikke regne med mig til det projekt du har gang i!” Og jeg tror de fleste af jer ville sige det samme.

70

Jeg tror at når der står om den kongelige embedsmand at ”han og hans husstand kom til tro”, så betyder det at de begyndte at tro på at Jesus faktisk var deres Gud og frelser og altså ikke ”bare” en helbreder og mirakelmager. Eller anderledes sagt: At der *ikke* var grænser. Troen var nu ikke bare på at Jesus kunne hjælpe med et bestemt, afgrænset problem (uanset at det var et altoverskyggende *stort* problem), men på at han kunne løse *alt*, og at man kunne betro ham ikke ”bare” den opgave at helbrede ens barn men betro ham hele ens liv. At Jesus er selve meningen med livet, og at den der har ham, har alt, mens den der ikke har ham, mangler alt. Det er dét der er en kristen tro!

80

Men hvordan nåede de frem til den overbevisning? Det var jo ikke engang sådan at Jesus kom og bankede på deres dør og sagde: ”Nu har jeg jo helbredt jeres søn, så nu synes jeg I skylder at støtte mig som Messias”; det kom nærmest helt af sig selv uden at der var sket andet end netop helbredelsen. Hvordan kunne de slutte fra at deres søn blev rask, til at Jesus var Messias? Jeg vil pege på tre ting.

85

For det første var det unægtelig et stort mirakel der var sket: Ikke alene havde en dreng der lå for døden, pludselig fået det bedre, men det var sket på nøjagtig det tidspunkt hvor Jesus stod i Kana og sagde det. At en der er syg, pludselig bliver rask af uforklarlige årsager, er ikke ukendt i lægeverdenen, men hvad er lige sandsynligheden for at det sker præcis samtidig med at en mand der befinder sig 30 kilometer væk, siger: ”Gå hjem, din søn lever”? Det tyder unægtelig på at pågældende mand har adgang til en helt speciel overnaturlig viden – eller måske endda at det ligefrem var hans ord der *fik det til* at ske, ligesom da Gud skabte alt blot ved at befale det at blive til.

95

For det andet er det ikke utænkeligt at familien ikke blot havde hørt om at Jesus havde helbredt mange syge, men også havde hørt om nogle af de ting han gik rundt og *sagde*, så som at Guds rige var kommet nær, og at det nu gjaldt om at omvende sig og tro på de gode nyheder. Det kan også være at de havde hørt rygter om at Johannes Døber havde kaldt Jesus for ”Guds lam, som bærer verdens synd”, eller at folk i byen Sykar i Samaria, som Jesus lige var rejst igennem på vej fra Judæa til Galilæa, havde konkluderet at Jesus måtte være

100

105 verdens frelser, efter at han havde opholdt sig i byen i to dage. Alle de ting
gjorde det mere nærliggende at konkludere at Jesus var mere end blot en
helbreder, end hvis miraklet havde stået alene. Det kan minde os om, os kristne i
det 21. århundrede, at det at *fortælle* om Guds kærlighed med vores ord, og det
at *demonstrere* den med vores handlinger, må gå hånd i hånd. Det ene kan ikke
110 stå uden det andet, og det andet kan ikke stå uden det ene. Frans af Assisi er
kendt for at have sagt: ”Forkynd evangeliet! Brug ord om nødvendigt!” og det
udsagn bliver tit citeret når nogen vil minde os om at vores handlinger taler
højere end vores ord. Det er helt rigtigt at vores handlinger taler højere end vores
ord, og at det snarere skader end gavner evangeliets sag hvis der ikke er
115 sammenhæng mellem det vi siger, og det vi gør – lad mig i den forbindelse citere
den relativt nyligt afdøde amerikanske forfatter Brenning Manning, der som
franciskanerpræst var en del af den vækkelsesbevægelse som Frans af Assisi
startede for 800 år siden: ”Den største enkeltstående årsag til ateisme i verden i
dag er kristne, der bekender Jesus med deres læber, hvorefter de går ud ad døren
120 og fornægter ham med deres livsstil.” Men det betyder ikke at vores læbers
bekendelse er ligegyldig. (Og det ændrer heldigvis heller ikke på at der er nåde at
få hos Gud når vi gang på gang må tage os selv i at vores livsstil ikke har været
Jesus værdig – det måtte Brennan Manning selv erfare adskillige gange). ”Brug
ord om nødvendigt,” sagde Frans, og dertil må vi sige at nogle gange *er* det altså
125 nødvendigt.

For det tredje: Det at se Guds kærlighed demonstreret, enten det så er i form af
et mirakel eller i form af en simpel, ydmyg kærlighedsgerning, kan være
anledningen til at et menneske kommer til tro på Jesus som Guds søn og
130 verdens frelser, især hvis det går hånd i hånd med en forkyndelse med ord af
hvem Jesus er. Men der er ingen garantier. Jeg har før set at et menneske der
bekendte sig som ateist, oplevede en mirakuløs helbredelse på egen krop, og
lyttede til masser af ord om Jesus både før og efter helbredelsen, men alligevel
blev ved med at bekende sig som ateist. ”Troen kommer af det der høres,”
135 skriver Paulus (Rom 10,17), men den kommer kun hvis vi hører på den rette
måde – ”hører med hjertet”, kunne man sige. Og det er kun Guds Ånd der kan
få dét til at ske. ”Ingen kan komme til mig, hvis ikke Faderen, som har sendt
mig, drager ham,” siger Jesus et par kapitler længere fremme i
Johannesevangeliet end det stykke vi har hørt i dag (6,44) (det stykke hvor han
140 siger det, er i øvrigt prædiketekst til 2. pinsedag i lige årstal), og det er nok derfor
der også står i Folkekirkens bekendelsesskrifter at ”gennem ordet og
sakramenterne som midler skænkes Helligånden, der virker tro, *hvor og når det*

behager Gud, hos dem, som hører evangeliet” (CA 5, kursivering tilføjet).

145

Troen er altså i sidste ende noget overnaturligt, som Helligånden fremkalder i et menneskes hjerte. Men den er ikke et spring i blinde. For snart en del år siden havde jeg over en periode hyppigt besøg af to unge amerikanske missionærer fra Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige, som på imponerende godt dansk (om end naturligvis med amerikansk accent) fortalte mig om hvordan de havde læst *Mormons Bog*, og så havde de mærket at det var som om deres hjerter brændte i dem, som en indre forvisning fra Helligånden om at ”Mormons Bog err sahd”, og de opfordrede mig til at gøre det samme. Men sådan vil jeg selv aldrig opfordre nogen til at gøre, hverken med *Mormons Bog* eller Koranen eller *Bibelen* – altså at basere sin tro på en bestemt følelse indeni når man læser en tekst – for vores følelser kan så nemt bedrage os. Troen er noget som Helligånden skaber i os, ja, men ikke ud af det blå. Til at åbne vores hjerter for troen på Jesus bruger Gud ikke kun en indre overbevisning, men i høj grad også et ydre ord som gerne skulle give mening for os, for selvom evangeliet går ud over vores forstand, så har Gud også givet os vores forstand som et redskab til at bedømme de budskaber vi hører – når vi vel at mærke bruger vores forstand med ydmyghed og omtanke. Og så bruger han også jævnlige ydre tegn, som han blandt andet gjorde det i den kongelige embedsmands tilfælde, for selvom Jesus roser dem der ”ikke har set og dog tror” (Joh 20,29), så er mange af os mennesker sådan indrettet at hvis vi ikke får tegn og undere at se, så tror vi ikke.

Nogle af os har set og hørt mere end andre. Men det spørgsmål som vi alle sammen til hver en tid må tage stilling til, er: Hvad vil vi gøre med det som vi rent faktisk *har* set og hørt? Vil vi i tro tage imod Jesus som Guds søn og verdens frelser?

170

Lov og tak og evig ære være dig, vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du som var, er og bliver, én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed! Amen.

175

Kirkebøn

Lad os tage et øjeblik til eftertanke og stille bøn.

180 Lad os bede:

Herre vor Gud, himmelske Fader! Vi beder dig for hele den verden, som du har skabt: Ophold den og forny den, så alt igen bliver godt. Lad der blive fred
185 mellem alle folk og nationer. Velsign jorden og menneskers arbejde. Hjælp os alle til at tage vare på den skabte verden, så vi værner om menneskers velfærd og forvalter naturen til gavn for hinanden.

Herre, vi beder dig for alle, der er ramt af sorg og ulykke og savn: Trøst de
190 bedrøvede og bange, giv frihed og retfærd til de fattige og undertrykte, mæt de sultne, helbred de syge, hjælp de hjemløse og landflygtige, vær hos de fangne, giv nyt mod og håb til de bekymrede og modløse. Vi beder dig også befri vores land og vores verden for coronapandemien.

Herre, vi beder dig for alle, der har fået magt og ansvar og viden betroet: Giv
195 dem troskab og visdom, så de forvalter mulighederne til gavn for de svage og til at tjene andre mennesker. Velsign og bevar vor dronning og hele hendes familie. Vær med regering og folketing og al øvrighed her i landet og med borgmesteren og kommunalbestyrelsen her på Bornholm.

200

Herre, vi beder dig for vort land, vor familie og alle, vi holder af og er forbundet med: Hold din skærmende hånd over os, fri os fra alt ondt, og bevar os fra indbyrdes strid og opløsning. Giv os styrke og vilje til at hjælpe hinanden.

Herre, vi beder dig for din kirke her og ud over hele jorden: Velsign den og
205 forny den ved din Ånd, så den kan tale dit befriende ord til alle mennesker. Vi beder særligt for vores udsendte Madeleine og Mathias og deres tjeneste på missionsskibet Logos Hope. Hold os alle fast i det fællesskab, som du i dåben satte os i. Styrk os gennem nadverens måltid, og hjælp os alle til at tjene dig med
210 glæde.

Vær hos os, når vi skal dø. Forbarm dig over os, giv os ikke løn som forskyldt, men skænk os en glædelig opstandelse til det evige liv, hvor du med Søn og Helligånd lever og råder fra evighed til evighed.

215

Amen.

Kilde

<https://hartungkjaerby.dk>

220

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

21. søndag efter trinitatis, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

225

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/nikolaj-hartung-kjaerbys-praediken-21-sondag-efter-trinitatis>

230

235

240

245

250

255